

DELAVEC

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6/II.

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ.)

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna štev. 1 Din,
mesečno Din 3—, letoletno
85 Din. — Za člane izvod
po 60 para.

Oglasi po dogovoru.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije so poštne
proste.

Še ena izgubljena bitka.

V Trbovljah se je zgodilo to, česar so se zadnje dni mnogi bali: Rudarska stavka je zlomljena. Po osemtedenskem boju se je vrnilo delavstvo v četrtek dne 13. t. m. v glavnem rudniku v Trbovljah na delo. V ponedeljek dne 17. t. m. sta končala stavko po sklepu vseh stavkajočih organizacij tudi rudnika Hrastnik in Zagorje, ki sta v boju do zadnjega vstrajala.

Trboveljsko delavstvo je dokazalo tudi v tej izgubljeni bitki, da je silna bojna enota. Vkljub temu, da ga njegove organizacije gmotno niso mogle znatno podpreti, je vztrajalo v vzornem redu 8 tednov v boju. Ako pomislimo, da je mogla dati glavna rudarska organizacija Zveza rudarskih delavcev svojim članom za ves ta čas le po Din 30.— do 37.50 podpore, bomo znali ceniti požrtvovalnost trboveljskega delavstva v tem boju.

To nam je garancija, da ta izgubljena bitka, ki ne zadeva samo Trbovelj, ampak vse slovensko delavstvo, še ne pomenja izgubljene vojske. V svetovni vojski smo videli, da je prišel za Lvovom in Krakovom še pohod na Varšavo, za begom preko Albanij, zmaga Srbije v svetovni vojni. — Ako vstane delavstvo v Trbovljah tudi po tej izgubljeni bitki organizirano in v slučaju potrebe pripravljeno na nov proliudarec, potem je izgubilo bitko, ne pa vojske. Ako pa se razprši po tej bitki kakor čreda ovac, — potem je izgubilo vojsko.

V tej stavki je izgubila družba na izpadli produkciji okrog 50 milijonov dinarjev, delavstvo pa na mezdah okrog 20 milijonov dinarjev. Stavka torej ni samo za delavstvo dokaz, da takih boji niso šala, ampak še bolj za družbo. Ako bo družba uvidela, da stavka med trboveljskimi rudarji ni ubila vsake organizacije — mi smo prepričani, da vsaj naših organizacij ne bo razbila, — potem tudi ta izgubljena bitka ni bila čisto zastoj in k prihodnjim pogajanjem bo lahko delavstvo še vedno stopilo kot pogodbeni stran, ki ima v rokah silno moč. Ako se delavstvo razleti na vse strani — potem ni izgubljena samo bitka, temveč tudi vojska in delavstvo bo čutilo vso resnico reka: Gorje premaganim! In s Trbovljami vred bo trpelo vse slovensko delavstvo, kojega pokret v Trbovljah ne bo imel opore, ki bi jo lahko imel. Čeprav pa vojska še ni izgubljena, se vendar išče po Trbovljah in Zagorju — kakor je to v demoraliziranih armadah pač navada, — že krivec za ta poraz. Dejstvo, da se išče krivec tam, kjer jih ni, ne pa tam, kjer so, nas navdaja z bojaznijo, da kupa trpljenja v Trbovljah še ni izpita do dna, in da bo moralo doprinesiti delavstvo tega revirja za kazen, da se da voditi od ljudi, ki so komaj dobro šoli odrasli, še nove žrtve.

Po Trbovljah in Zagorju raznašajo vesti, da so zakrivali poraz naše organizacije. Ni je tako neumne vesti, da bi se ne našli tako neumni ljudje, da ji še vedno verujejo. Tako raznašajo, da je dobil s. Čobal, ki je stal ob tej stavki, da bi mu ne mogel nihče nič očitati, žal, popolnoma ob strani, in ki razum tega sploh ni več v vodstvu »Unije«, težke stotisočake, da je stavko zlomil. Tajnik naše »Unije« s. Arh je dobil tudi par stotisoč, Krušič, ki je načelnik »Unije«, pa je moral dobiti menda cele milijone!

Vse to v kljub temu, da delavstvo v stavki ni sledilo tem sodrugom, ampak Hlebcu in njegovemu štabu. Ob tem trenutku se nam ne zdi umestno, da bi na dolgo in široko razpravljali, kdo je zakrivil, da se je stavka tako končala. Če so bile napake, mislimo, da bi jih lahko vsak sam najbolje uvidel in se iz napak učil. Če bi bilo v vodstvu organizacije, ki je to stavko vodila, v bodoče vsled te izkušnje več čuta odgovornosti in več resnosti, potem bi bile naše organizacije v bodočih bojih lahko sosvetovalke in sovoditeljice, ne le tihe izvrševalke sklepov stavkovnega vodstva, kakor so bile v tej stavki. Iskreno bi želeli, da bi mogli tu zaključiti, zakaj tudi zaslužena kritika in obsodba v tem trenutku, ko bi bilo treba zbirati vse sile, ni na mestu. Vendar nas sili k temu stavkovno vodstvo samo. Ono je imelo v naših organizacijah v tem boju najvztrajnejše vojake. V Trbovljah smo šli en dan pozneje na delo, ko se je vrnilo vse ostalo delavstvo in to kompaktno, v Hrastniku in Trbovljah smo končali s stavko isti dan, ko vsi drugi, stavkolomcevi smo imeli relativno manj, ko vse druge organizacije. Vkljub vsemu temu nam plačuje stavkino vodstvo naše zadržanje.

S tem, da raznaša po svojih listih in revirjih laži, da so zakrivilo propad stavke naše organizacije. Tu ni mogoče dalje molčati. Tako postopanje se samo obsoja, ob enem pa nas oprošča dolžne rezerve. Mi smo od prvega početka vedeli, da bo boj težaven, že zato, ker segajo vali svetovne reakcije tudi k nam. Vedeli smo, da za našo državo to še prav posebno velja. Norci in izdajalci, ki smatrajo za svojo najvažnejšo nalogo, da zanašajo z medsebojnim blatenjem v delavske vrste cepljenje in neslogo, so pri nas popolnoma uspeli. Strokovne organizacije so zato razcepjene in nekonsolidirane, za težke boje manj sposobne. Politično smo zaigrali še tisti vpliv, ki bi ga bili pri razumnem vodstvu lahko obdržali. Zato je mogoče, da se naše bojne akcije tako končavajo, ne da bi bil temu kdo še posebno kriv. Naša naloga bi bila v tem položaju, da kujemo pred vsem orožje za bodoče boje. Mi smo se tega zavedali in gremo to pot. — A že zato smo izdajalci. Če čitamo zadnjo »Strokovno Borbo« — smo izdajalci, zato ker smo vsaj Jesenice očevali usode, ki je doletela Trbovlje in železniško delavnico v Mariboru.

Pa tudi drugače je bilo to stavkovno vodstvo med stavko tako mirno, da smo občudovali njegove živce.

Ko je stalo 10.000 rodbin v požrtvovalnem in težkem boju, je čakalo to vodstvo, kaj bo samo od sebe prišlo. Vsa njegova modrost se je glasila: masa je sklenila. Čakajmo, da sklene kaj drugega, in da se stvar sama razvoza. Na koncu je masa po večini kar sama sklenila, da je bitka izgubljena. Vodstvo si, boječ se za svojo popularnost ni upalo povedati resnice ne od začetka stavke, ne v njenem poteku in ne ob njenem koncu, čeprav bi pogumno priznanje resnice ob pravem času lahko še mnogo rešilo. Ti voditelji ne vedo, da jih je masa postavila, in da jih zato plačuje, da pretehtajo izgleda za uspešen boj, in da s smotreno akcijo te izgleda večajo, in da ji morajo povedati vsled tega v vsakem slučaju resnico.

Seveda bolj komodno kot to je reči: masa je sklenila. Še lepše se je lagati, ker izgleda človek pri tem kot jmak.

Kaj ko bi masa po vsem tem skle-

nila, da dobi vsak izmed takih voditeljev tako plačilo, ki bi ga po pravici zaslužil.

Resnica o štrajku v Subotici.

Med in po stavki v tovarni »Ferrum« v Subotici so izišli v Organizovanem Radniku in drugih listih neodvisnih strokovnih organizacij članki, v kojih se je trdilo, da je podvzel s. Blagoje Bračinac v namenu, da bi upropastil štrajk v Subotici, sledeče:

1. Da je v sporazumu z ravnateljem fabrike »Ferrum« v Subotici izdal letak proti stavkajočim in stavki.

2. Da je ustanovil v sporazumu z ravnateljem med stavko podružnico našega Saveza.

3. Da je sklenil med stavko in tekom stavke sporazum z ravnateljem in pozval delavce, da se vrnejo pa delo.

4. Da je nabavil tovarni med stavko preko 100 stavkolomcev.

5. Da se je vozil med stavko z ravnateljem v njegovi kočiji in da je šel z njim roko v roki skozi mesto.

6. Da je denunciral pri policiji stavkajoče delavce, nakar jih je ta aretirala po njegovih navodilih in izganjala na Madžarsko itd. Ker so bili ti očitki neresnični in so le izhajali iz namere, da se očrni v obeh kovinarjev sodrug Bračinac in preko njega naš Savez kovinarskih delavcev, se je obrnila uprava Glavnega Radniškega Saveza na upravo Centralnega Radniškega Sindikalnega Veča (centralo neodvisnih organizacij) in na upravo Saveza tiskarjev (ki so nevtralni) s predlogom, da se ugotovi skupno, koliko je na zgornjih obtožbah resnice.

Tako je došlo do komisije, pri koji so sodelovali sledeči sodrugi:

Od strani G. R. S. Luka Pavičević in Marko Potner, od strani Centralnega radniškega sindikalnega veča Dragutin Bukvič in Milan Grojič in od strani Saveza tiskarjev Bogoslav Jošt.

Ta komisija je šla na lice mesta, preiskala vzroke in potek stavke in vse paje v njej ter je našla resnico, ki jo objavlja v sledečem odloku: Komisija za preiskavo obtožb proti s. B. Bračinu v zadevi njegovega dela med stavko v fabriki »Ferrum« v Subotici, je ugotovila:

1. Da je »Organizovani Radnik« mogel pisati o sodrugu Bračinu tako, kakor je pisal, ker so dajale informacije, ki jih je dobival iz Subotice to mož-

nost. Med tem pa komisija, ki je preiskala celo stvar na lice mesta, ne more pripisovati tem informacijam nikake verodostojnosti in ugotavlja, da obtožbe po vsebini ne odgovarjajo resnici.

2. Komisija je ugotovila, da je izzval stavko podjetnik in da je podružnični odbor nasedel interesu podjetnika, ki je hotel podpreti s stavko svoje obračune z državo. Zlasti je zakrivil podružnični odbor, da je zavedel delavstvo v stavko v tem trenutku, ko je prekinil vse organizacijske vezi s celoto delavskega pokreta, ker podružnica ni pripadala nobeni strokovni centrali. Pri tem komisija ne more iti preko tega, da ne bi z žalostjo konstatirala: da obstoja tendenca lokalizma tudi po žalostnih izkušnjah s to stavko v Subotici dalje in radi tega resno priporoča celokupnemu vojvodinskemu proletariatu polno organizacijsko zvezo z ostalim strokovno organiziranim proletariatom Jugoslavije.

3. Da je podjetnik namenoma ustvarjal delavce-mesečarje, da bi s tem v slučaju potrebe zabil klin nesloge med delavce mesečarje in dnevničarje. Ali pri vsem tem meni komisija, da so se pregrešili mesečarji, ki so ostali med stavko v tovarni, težko glede prve potrebe delavskega razreda — glede delavske solidarnosti.

4. Da so napravili posamezni sodrugi iz Subotice, zlasti sodruga Veniš in sodrug Klinger, s svojim osebnim nastopanjem težke pogreške tako proti stavki, kakor proti drugim institucijam delavskega pokreta, ki ne morejo ostati nezabeležene. In končno:

5. Komisija soglašava v mnenju, da so vzroki in izvori za vse to v razcepjenosti delavskega pokreta in da je radi bodočih koristi, tako subotičkih, kakor vseh ostalih delavcev in vsega delavskega razreda potrebno, da se vzpostavi edinstvo strokovnih organizacij vsega delavstva. Ta odlok se objavi v vseh strokovnih listih države.

Subotica, dne 3. septembra 1923.

Luka Pavičević l. r.

Milan Grojič l. r.

Bogoslav Jošt l. r.

Dragutin Bukvič l. r.

„Ljudje, ki lažejo, branijo tudi drugim do resnice!“

Pod tem naslovom napada v »Napreju« s. Anton Verden uredništvo »Delavca«, ker ni priobčilo v »Delavcu« njegove objave v zadevi subotičke stavke in s. Jankoviča. Prosimo sodruga Verdena, da si dobro prečita v tej številki našega lista priobčen sklep preiskovalne komisije, ki poroča o resnici v Subotici. S. Bračinu se je delala težka krivica. To so uvideli celo »neodvisni«, ki bodo dali z objavo gornjega sklepa s. Bračinu v svojih listih zadoščenje. Ali bodo vsi, ki so se vmešavali v ta nelep poizkus blatenja toliko pošteni, kot so neodvisni? S. Verden naj se obrne na s. Krušiča, — in nobenega dvoma ni, da mu bo tudi on pritril, da se je prepričal, da se je godila s. Bračinu krivica in da so grešili zlasti tisti težko, ki s. Bračinu dobro poznajo in ki bi morali vedeti, da

je njegovo dvajsetletno pošteno delo v pokretu vsaj toliko dokaza, kot pisarjenje zakotnih, našemu gibanju in naši smeri sovražnih listov.

S. Jankovič ima lepo zadoščenje, da je ugotovila komisija isto, kakor on. — On ni prikrival svoje obsodbe napak subotičkih zaupnikov, niti onih ne, ki so iz prevelike gorečnosti za našo smer napačno nastopali. In to je vendar glavno.

Ves položaj je tak, da si je moral s. Jankovič naravnost želeti, priti v Hrastnik in da se ni imel vzroka ničesar bati. Iz tega mora vsak sklepati, da mora iti pač za nespornost, ako ni prišel. Je pa vse to popolnoma postransko, ker smo vendar po svojih odposlancih pozneje v Hrastniku ponovno razložili resnico, tudi v navzočnosti nasprotni strani.

Pri tem položaju smo mislili, da storimo s Verdenu najlepšo uslugo, če napravimo njegovi debati s sodrugom Jankovičem konec.

Mi ne maramo nepotrebnega prerekanja po listih, zlasti ne tam, kjer je dejanski stan popolnoma pojasnjen in gre le za to, da bi se medsebojno grdili in blatili.

S. Verden pa v prvi jezi ni bil tega mnenja.

Mi ga poznamo kot poštenega so-

druga, zato upamo, da bo toliko moža, da bo odkrito priznal:

Pri vabljenju smo imeli to smolo, da se nismo prav razumeli. A to je sedaj čisto postransko. Mesto takrat je prišlo pozneje v Hrastnik več ko dovolj govornikov, dobili smo priliko, da smo spoznali resnico, zaslišavši naenkrat obe plati zvona, čitali smo o stvari tudi v časopisu, — sedaj se možem spodobi, da priznajo, kdo je razširjal kvante in kdo je možato branil resnico.

Čas obračuna je tukaj.

Socialistični steklarji iz Zagorja smo bili zadnje čase predmet najgrših napadov s strani nezavisnih agitatorjev in nezavisnega časopisa. Kakor so pa bile vse te laži tako očitne, da bi jih bili v enem samem dopisu razblinili, vendar smo molčali, ker smo imeli pred očmi rudarsko stavko, o kateri smo mislili, da je treba v njej napeti vse sile, da bo zmagovita. Zato smo na vse te izbruhe sovraštva molčali, in smo raje pomagali rudarjem v nadi, da bo po stavki še dovolj prilike razgaljiti nezavisne lažnjive.

In sedaj k stvari:

»Glas Svobode« št. 19. piše, da so bile v steklarni najdene knjige, katere je tja položil najbrže kak socialist zato, da bodo komunisti preganjani.

Kakšna laž je to, se vidi že iz tega, ker je bila v dotičnih knjigah legitimacija g. M. W. in načrt govora za razvitje prapora »Vesne«, katerega je g. W. lastnoročno spisal. In če trdi »Glas Svobode«, da so zaprli orožniki g. M. W. je to sicer resnica, vendar pa ni resnica, da bi ga bil kdo denunciral,

temveč so orožniki, ki so najdene knjige zaplenili, našli v njih njegovo legitimacijo in razglednico iz Kamnika, ki je bila naslovljena na g. M. W. Vse ostale laži se bodo pa izkazale pri sogospoda vsled častikraje zagovarjala. gospoda vsled častikraje zagovarjati.

V »Strokovni borbi« št. 32. n 34. pa pišejo, da smo socialistični steklarji potom sodišča in policije ukradli zastavo, za katero so zbrali denar nezavisni.

Resnica je pa v tem, da smo zbrali mi socialisti 39.000 K in nezavisni 2800 K. Zbrali smo torej mi 14 krat več kot oni in mislimo, da je zastava po vsej pravici naša, in da je prav, ker jo nismo pustili nezavisnim ukrasti.

Kdor pa temu ne veruje, naj se pa zgleda pri naši podružnici »Osred. društva kemičnih delavcev« v Zagorju, kjer mu je račun za zastavo vsak čas na vpogled.

S tem je za vsakogar stvar tako pojasnjena, da se čisto razločno vidi, kje so lažnjivci in goljufi.

Za žrtve delavske solidarnosti.

Iz Maribora smo dobili sledeče poročilo:

Krajevni medstrokovni odbor in krajevna organizacija S. P. J. v Mariboru sta sklenili izdati nabiralne pole za žrtve delavske solidarnosti v delavnicah Južne železnice.

Sodrug! Naša dolžnost je, da se odzovemo temu pozivu!

Nabiralne pole izdaja Okrožno tajništvo strokovne komisije v Mariboru, kamor je nabrane zneske tudi odračunavati.

Nabiralne pole so signirane!

Izpor v delavnici Južne železnice se je v pondeljek končal. Delavci so se vrnili v delavnico nazaj — toda ne vsi. Boj, ki se je neorganizirano pričel, je zahteval svoje žrtve, kajti železniška direkcija je ostala zmagovalka in je diktirala pogoje. Predpoldne se je naznalo naslednjim delavcem, da so odpuščeni: S. Franc Kmet (član Saveza železničarjev), Adolf Jelen, Nachtigal Iv., Selnik, Magdič Drago, Kodrič, Grašič Franc (član Saveza), Vivod in Gorjup in dva učenca. Anton Lang in Kranjc. Vodstvo delavnice je prepričano, da

je našlo vodje stavke. Država postopa kot največji kapitalistični izkoriščevalec natanko po kapitalističnih metodah. — Odpuščenih se ni zaslišalo, nihče ne ve, česa se jih je obtožilo, zadosti je, da so obsojeni.

Nezaslišano je, da sta med obsojenimi tudi dva učenca, ki nista ničesar zakrivila.

Med odpuščenimi je tudi eden, ki je delal za časa plebiscita prostovoljno na Koroškem. Te dni je dobil svoje plačilo.

Ako misli gospoda, da bo s takimi strahovanji lakoto ukrotila in ustvarila mir in red, — se bo morala prepričati, da vstajajo vsak dan novi rebeli iz delavskih vrst in ta čudež jamči za zmagovito delavskega razreda. —

Pripomba uredništva: Prinašamo ta poziv s prošnjo, da pokaže delavstvo tudi v Ljubljani in ostalih krajih Slovenije svojo solidarnost z žrtvami mariborske stavke. — V pisarni Strokovne komisije v Ljubljani sta dve nabiralni poli, ki jih bomo pustili krožiti po ljubljanskih podružnicah in tovarnah.

izlet. Doma se očistijo in preoblečejo v svoje lične in priproste kroje, ter se podajo ob določeni uri na zbirališče, ki ga je odredil kapetan ali četnik. Tu se razdele v petorice pa hajdi, če gredo na daljši izlet gredo na vlak, če pa na krajši, pa odkorakajo po poljski cesti ven — v prosto naravo. Vsak izletnik ima v svojem nahrbtniku potreben provijant, vsaka petorica nosi seboj svoj šotor, kotel za kuho in druge potrebščine.

Ko dospejo na določeno mesto, ki je po navadi ob kaki vodi ali studencu, zapove četnik naj se postavi taborišče. Tedaj se prične veselo tekanje. Eni postavljajo šotore, drugi pripravljajo ognjišča, tretji nabirajo drva, četrtri prinašajo mah za ležišča i. t. d. Ko je povelje izvršeno, prične kuharji kuhati čaj ali kavo, drugi pa posedejo okoli ognjev, kjer se prične živahno kramljanje pod zvezdnatim nebom. Ta ali oni ima s seboj gosti ali tamburico ali kak drug instrument in vname se vedno veselejša zabava. Eni plešejo, drugi pojo i. t. d. Ko je kava kuhana, popije vsak svoj del, umije žlico in posodo in zabava se nadaljuje. Ali to ne gre pozno v noč, kajti zjutraj je treba zgodaj vstati. Med splošnim šumlja-

Naše organizacije.

Strokovna komisija.

Zbirka Strokovne komisije za strokovni sklad rudarjev in mornarjev od 10. 9. do 18. 9. 1923.

TRETJI IZKAZ.

Kovinarji:

Štore, nabir. pola št. 17 Din 88.—
" " " " 18 " 76.—

Skupaj Din 164.—

Prvi in drugi izkaz Din 202020

Skupaj Din 218420

Kemični delavci:

Medvode, nabiralna pola št. 49 Din 49.—

Prevalje, " " " " 54 " 8150

Prvi in drugi izkaz Din 278905

Skupaj Din 291955

Oblačilni delavci.

Ljubljana, nabir. pola št. 115 Din 300.—

Prvi in drugi izkaz Din 293.—

Skupaj Din 593.—

Skupno:

Kemični delavci Din 291955

Kovinarji " 218420

Usnarji " 61750

Živilski delavci " 511—

Oblačilni delavci " 593—

Nameščenci boln. bl. " 24775

Tobačni delavci " 21325

Stavbinski delavci " 19060

Skupno Din 745685

Akeija proti fašizmu.

Nezavisna delavska stranka pozivlja delavstvo ljubljanskih tovarna, tudi tisto, ki je včlanjeno pri Strokovni komisiji, naj se grupira skupaj z nezavisnimi v enotne bojne formacije za boj proti fašizmu.

Kakor naše organizacije ne podcenjujejo fašistovske nevarnosti, tako je na drugi strani treba skrbno paziti, da bo obramba dobro premišljena in da jo ne bodo vodili kaki neodgovorni elementi.

Krajevni medstrokovni odbor G. R. S. J. za Ljubljano in predkraje se bo o teh stvareh izčrpano posvetoval ter bo sklenil vse, kar je potrebno. Vse članstvo naj se pa do tedaj ne pusti od nikogar izzivati in naj ne naseda nobeni agitaciji, ki prihaja od elementov, ki stoje izven naših organizacij.

Predsedstvo

Medstrokovnega odbora G. R. S. J. za Ljubljano in predkraje.

Zvezi neodvisnih strokovnih organizacij v Ljubljani je poslala Strokovna komisija za Slovenijo sledeči dopis: Z ozirom na Vaš dopis opr. št. 478/23, si Vam usojamo sporočiti, da plenarna seja Strokovne komisije, ki se je vršila dne 9. septembra t. l. ni mogla vzeti v pretres Vašega dopisa glede ujedinitve strokovnih organizacij, ker dokazuje pisava Vaših glasil in način Vaše agitacije, da nimate volje ustvariti predpogojev za organizacijsko edinstvo.

Zato moramo na žalost sklepanje o Vašem predlogu za tako dolgo odložiti.

da se boste uverili, da ogroža dosednji način Vaše borbe proti našim organizacijam vse delavske organizacije, vaše in naše v njihovih temeljih, in da boste z dejanji pokazali, da želite res nastopiti drugo pot in prenehati z razbijanjem.

Nam pomenja edinstvo pokreta, kakor dosedaj, tako tudi v bodoče resno programno točko, ne agitacijsko geslo, zato bomo delali za njegovo ujedinitve v prvi vrsti s tem, da bomo zavračali v borbi proti Vam vsa nepoštena sredstva. Storite tudi Vi tako, pa bomo kmalu ujedinjeni!

Kovinarska stroka.

KOVINARJI POZOR!

Z 40. tednom se je na podlagi sklepa kongresa Osrednjega društva kovinarjev povišalo razrede prispevkov tako, da znašajo v prvem razredu sedem dinarjev in v šestem dva dinarja.

Vsak član mora s tem tednom vstopiti v tisti razred, v katerega po svojem zaslužku spada. — Centralno tajništvo O. D. K.

Občni zbor podr. »Osred. dr. kovinarjev« v Celju se bo vršil v četrtek 20. t. m. ob 8. zvečer v dvorani pri »Jugoslovanu«. Dostop imajo tudi oni kovinarji, ki žele pristopiti h kovinarski organizaciji.

Kemična stroka.

Medvode-Goričane. V nedeljo dne 16. septembra se je vršil ob 15. uri občni zbor podružnice kemičnih oziroma papirniških delavcev, na katerem so bili izvoljeni v podružnični odbor sledeči sodrugi: Ivan Bečan, predsednik, Leopold Zajc, nam., Janko Cvajnar, tajnik, Anton Turk, nam., Janko Mravlje, blagajnik, Franc Ribič, nam., Avgust Čarman, zapisnikar; Franc Narobe, Ivan Tehovnik, Jože Češnovar v nadzorstvo. — Novo izvoljenemu odboru želimo obilo uspeha v bodočem njegovem delovanju. Seveda brez dolžnosti in pomoči članstva, ki tvori svojo strokovno organizacijo ni rešitve mezdnega delavca. Ta rešitev je odvisna le od tega, v koliko se zaveda delavstvo svojega položaja in svojih dolžnosti do organizacije.

V mezdnem gibanju se nahaja delavstvo cementne tovarne v Mojstrani, tovarne papirniških izdelkov v Ljubljani in papirnica Sladki vrh ob Muri. — Nezaposlenemu delavstvu naznanjamo, naj do preklica meznega gibanja ne išče dela v omenjenih tovarnah.

Usnjarska stroka.

Ljubljana. V nedeljo 16. t. m. se je vršil izredni občni zbor podružnice usnjarjev v Ljubljani. Po poročilu predsednika, tajnika in blagajnika je poročal s. Svetek o delovanju in položaju delavskih organizacij. Po dogodku na

redu proti svojemu nadaljnjemu cilju. V zmernem korakanju 2 ali 3 ure pri speju na določeno mesto, kjer se zopet utabora. Zopet pripravijo ognjišča in kuharji skuhalo topli zajutrek. Vaje so Ostali člani se pa podajo na razne izvidne vaje, ki trajajo do kosila. Ob določeni uri so vaje končane in izletniki se zbera, da povžijejo svoje skromne a tačno kosilce. Ko je jedilno orodje osnaženo in pospravljeno, se prične opoldanski odmor. Popoldne prežive izletniki s tem, da prirede kake igre ali vaje, v vročini pa s kopianjem v bližnji reki ali potoku.

Pozno popoldne ali na večer se pa poda četa na pot. bodisi po železnici ali peš vsak na svoj dom. Vsak pa odhaja okrepan od čistega zraka in pomlajen od hladne kopelji in vesel, da je preživel par uric v prosti naravi v prijetni in dostojni družbi, v čistem veselju. Z novimi močmi odhaja zopet na delo ali s trdnim sklepom, da bo prihodnjo soboto in nedeljo zopet v veseli družbi, kjer bo za nekaj ur pozabil na moreče skrbi, kjer bo dobil novih moči za vsakdanji življenjski boj.

Taka taborenja bo prirejalo U. D. R. Gojilo bo z njimi telesno in duševno zdravje svojega članstva in ga discipli-

Podlistek.

U. D. R.

PRIREDTVU U. D. R.

Društvo bo prirejalo krajše in daljše izlete, taborenja v naravi po vzgledu skautov, kolesarski oddelki bodo prirejali kolesarske izlete, planinski oddelki izlete na planine itd. — Vendar se bodo vse te prireditve vršile po zelo strogem redu, tako da bo združena zabava in razvedrilo s primerno naobrazbo.

Taborenja v prosti naravi.

Čez nedeljo si človek ne more domisliti lepšega razvedrila in oddiha, kakor na sledeč način, ki naj služi za primer kaj društvo namerava: V soboto opoldne preneha delo v večini tovarna. Delavci se podajo v svoje domove, kjer se primerno osnažijo in okopljejo. Nekateri gredo nakupiti razne potrebščine in po drugih opravkih, mnogi zaidejo žalibog v zaduhle gostilne, kjer si iščejo zabave, pa jo seveda ne najdejo.

Člani U. D. R. pa ne delajo tako, temveč si nakupijo gredoč iz tovarne ali delavnice vse, kar potrebujejo za

Zaloški cesti je tudi podružnica usnarjev v Ljubljani pričela opasno hirati in klerikalci so pričeli dvigati glave. Ta notranji boj se je vršil vse do pred kratkim in ta boj je razjedal moč organizacije, da ni mogla napram poslodavcem nastopiti tako kot bi bilo potrebno. Zadnje čase je ta kriza ponehala in med delavstvom je zmagala zavest, da je treba edinstva in močne, na razrednem stališču stoječe strokovne organizacije.

Čast starejšim sodrugom, ki so v kljub krizi in zmešnjavi, katero so povzročali klerikalci in komunisti vseeno visoko držali prapor naše organizacije. Le njihovi vstrajnosti se je zahvaliti, da organizacija ni bila s koreninami izruvana in da je ostal kader okoli katerega se bodo zbirali mlajši člani usnarjari. Zadnje čase spregledavajo že tudi mlajše moči, ter pristopajo organizaciji. Na samem občnem zboru je pristopilo kar 10 novih članov, kar je prav veselo znamenje. Gibanje za pristop k organizaciji se vrši tudi še med ostalimi delavci, tako da bo usnarjsko delavstvo v najkrajšem času zopet kompaktno organizirano v svoji stari in edino pravi organizaciji, v Osrednjem društvu usnarjev.

V novi odbor je bilo poleg starih veteranov izvoljenih tudi nekaj mlajših moči, ki bodo organizacijo gotovo poživile. Izvoljeni so bili naslednji sodrug: Ivan Podlizec, predsednik, Ignac Semič, podpreds., Anton Selesnikar, tajnik, Karl Birs, blagajnik. Odbor: Pivk Jakob, Glavan Martin, Franc Brodar. Finančna kontrola: Alojz Kopač, Jože Kadunc.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. Danes dne 17. t. m. se je tudi pri nas končal štrajk rudarjev. Rudarji so šli zjutraj na delo, a vendar so jih poslali več kot polovico nazaj z opombo, da se obrat ne more pričeti v celem obsegu, ker manjka vagonov za nakladanje. Družba bi seveda lahko delala v polnem obsegu, ker ima dovolj prostora, da bi se premog deponiral ali štrajk ji je dal pogum, da bodo delavci še bolj občutili pest te izkoriščevalne družbe. Ker vam ves čas stavke nismo ničesar poročali iz Zagorja in sicer namenoma ne, hočemo to storiti sedaj. Navduševati rudarjev za štrajk nam ni bilo potreba, ker so to poskrbeli nezavisni, deloma narodni socialci, najbolj pa seveda klerikalci, ki so bili mnenja, da bo po stavki cvetela pšenica za klerikalno politiko; dokaz za to nam je Kremžar sam, ki je štiri tedne pred stavko osebno dejal raznim v Zagorju, da ne bo uspeha. Na zborovanih pa je hujskal kar se je le dalo. Mi socialisti smo v tej stavki prenesli največje žrtev s tem, da smo bili prvi dan stavke prepričani, da bo stavka propadla, a smo vendar stopili vsi v stavko, nismo imeli v svojih vrstah stavkokazov. S tem smo pač pokazali svojo solidarnost. Vodstvo pa smo prepustili popolnoma drugim,

ker so nas vsakokrat obdolžili, da smo bili mi krivi, da se ni vse doseglo. — Sedaj pa, ko se je vodilo stavko popolnoma brez nas, pa je pokazala ta go-spoda okolo nezavisnih in klerikalcev, da nima niti najmanjšega razuma voditi kakšno stavko. Polomija je taka, da se nam res godi tako, da smo vsi usmiljenja vredni. Seveda ga od Trboveljske družbe ni pričakovati, ker so to rabeljni brez primere. Zato pa smo bili previdni vsakokrat, predno smo zrabljali najskrajnejše sredstvo in proglašali stavke, ne da imeli sigurnost, da boj uspe. Ozirali se nismo na razne kričaje, če so nas tudi psovali in dajali razne priimke, ter nas dolžili raznih nepoštenih dejanj, ker smo vedno obvarovali delavstvo nesreč z našo previdno taktiko in smo na miren način priborili to, kar je bilo v danih razmerah mogoče. Kakor je bila stavka glavno pričeta, tako se je tudi vodila in končala. Ko so v Kočevju, Reichenburgu, Hudijami že vsi delali in se je videlo, da bo raditega stavka popolnoma propadla, so nezavisni in klerikalci še vedno lagali, da nihče ne dela v teh rudnikih, da je zmagala gotova. Ko so 11. t. m. v Trbovljah sklicali nekdanji komunisti in sedanji radikali shod, so spravili delavstvo — čeravno je bil shod prepovedan — na delo. Tako so po veliki večini pričeli rudarji z delom v sredo 12. t. m., medtem ko so pri nas v Zagorju hoteli socialisti rešiti vsaj to, kar se je še dalo, da bi vsaj v Zagorju rudarji ne trpeli. Hoteli so, da gredo rudarji skupno na delo. Toda nezavisni in klerikalci so zopet poskusili z lažmi. Lagali so, da v Trbovljah nihče ne dela, da je treba vzdržati in da je zmagala že na potu. Čeravno so v Trbovljah in pri drugih rudnikih razen Hrastnika in Zagorja delali že vsi v polnem obsegu in je bil vsak prepričan, da je stavka zlomljena, da je vsaka padaljna žrtev brez pomena in brez potrebe. Ali kaj hočete? Norci ostanejo norci. Nezavisni in klerikalci so hoteli, da naj damo priložnost izkoriščevalcu, da bi nas v Zagorju najbolj preganjal. Z zadnjo svojo demagogijo, so nezavisni in klerikalci dosegli še to, da nas je danes moralo iti več kot polovico domov, in da bomo poleg tega, da je veliko oduščenih, trpeli vsi škodo brez razlike političnega prepričanja ali organizacije, in da še sedaj ne bomo mogli vsi na delo.

Eno pa se zavedamo: ta nezavisna otročja in klerikalna nudobna demagogija je med našim delavstvom dokončala. Ne socialisti, ampak delavci brez razlike obsojajo to demagogijo in marsikoga slišimo govoriti: socialisti so nas drugače vodili; vselej smo nekaj dosegli brez velikih žrtev. Nikdar več ne bomo poslušali falotske klerikalne in nezavisne demagogije! — Več rudarjev.

Lesce. Že precej časa imamo na piki našega gospoda delovodjo V.; saj smo se to naučili od njega! Žalibog, da je tako, da vzgoje majhna korita vedno

velike hlapce, ki služijo prav suženjsko svojemu gospodarju in šele v drugi vrsti sebi in interesu tistih, ki si v potu svojega obraza služijo svoj kruh. Pravimo, da nam je žal, da je tako, ker biti danes tič jutri miš ne odgovarja pravemu človeku dostojanstvu. Gospod delovodja že ve, kaj hočemo s tem povedati. On ve tudi, da je prišel iz delavske hiše, da pa ne služi interesom delavstva, to lahko nepobitno dokažemo. Gospod V., ali morda ne? Kovinarji in to prav posebno na Lescah, smo ljudje, ki radi govorimo z obraza v obraz in sicer golo resnico, ker smo resnicoljubni ljudje; saj proletariat danes ne išče ničesar drugega nego resnico. Samo iz teh razlogov se ne moremo razumeti z g. delovodjem. Delavstvo na Lescah je pripravljeno, da samo odpravi vse škikane, ki se gode v tovarni. Mi smo tudi ljudje, zato zahtevamo človeško življenje in tudi hlapci kapitala naj ravnajo z nami, kakor se ravna s poštenimi ljudmi. — Zavedni delavci-kovinarji.

Objave.

Kdo je denuncijant? Pokrajinski upravi za Slovenijo je bila poslana ovadba, da sem se podpisani bojeval proti Jugoslaviji na Koroškem, in da imam še sedaj skrito na svojem domu orožje. Vsled te ovadbe se je vršila v mojem stanovanju dne 5. t. m. orožniška preiskava, ki pa seveda tega orožja ni našla, ker ga nisem nikdar imel.

Sumim, da so poslali ovadbo nezavisni, ker me strupeno sovražijo radi mojega socialističnega delovanja. Pod ovadbo je podpis »zagorski delavec«, kar naj sum še bolj Zpotrdi.

Da razgalimo te lopove, sem pripravljen plačati 1000 Din tistemu, ki mi pove pisca te ovadbe, da ga postavimo na sramotilni oder.

Zagorje, 17. sept. 1923.

Alojz Ranzinger.

Zahvala. Najlepšo zahvalo izrekam podpisana gasilcem tobačne tovarne v Ljubljani za darovano vsoto Din 439,50, ki so mi jo nabrali ob priliki smrti mojega soproga. — Marija Borštnikova.

Vestnik D. T. E.

Javni nastop DTE na Javorniku. Leto 1923 bo leto probujanja vojske delavskih telovadcev. Kje je še kraj, kje je še industrijsko središče, kjer bi ne orala DTE ledine na tem neobdelanem polju, ki lahko rodi proletariatu toliko koristnih sadov? Rekli bi: da ga skoro ni delavskega kraja, kjer bi se ne porajala DTE ali pa vsaj misel za njeno ustanovitev. — Pri letošnjih prireditvah ni hotela prav nič zaostajati DTE na Javorniku. Zadnje uveljavilo 16. t. m. je tudi ta enota v jeseniški kotlini dokazala, da živi in bo živela. — Na vrtu g. Noča je nastopilo 32 telovadcev in 26 telovadkinj, ki so izvajali proste vaje Delavske Olimpijade v Pragi 1921. — Sodelovalo je 10 članic tržiške DTE.

Na orodju sta nastopili dve vrsti članov. Prva vrsta je nastopila na drogu in bradlji, druga vrsta pa je nastopila le na drogu. Na vsakem orodju so izvedli prav lepe uspehe zaključne skupine. Upamo, da bodo enote v jeseniški kotlini priredile drugo leto izlet v večjem obsegu, tako da bo prireditvi prisostvovalo tudi delavstvo ostalih krajev.

Jože Tomc:

Naloga DTE in njih pomen v socialističnem gibanju.

Delavske telovadne enote so si stavile za nalogo, skrbeti za telesni, duševni in npravni dvig slovenskega delavstva, brez razlike starosti in spola, da bo zmožno urediti si usodo človeške družbe v smislu socialističnih idealov. Telesno povzdigo dosegamo z gojenjem telesnih vaj vseh vrst in to s članstvom, naraščanjem in deco obeh spolov, s prirejanjem izletov, nastopov, telovadnih akademij in z vzgojo vaditeljev, ki naj vodijo njim zaupano mladež. Predavanja, članski razgovori, širjenje čitanja knjig in listov, izleti in poučni izprehodi, pa nudijo sredstva za duševno in npravno povzdigo. Zdravje, moč in lepota so končni cilj vsakršnega delovanja, v kojem se telovadna delavnost spaja z delom, strmečim za npravno, duševno in socialistično vzgojo.

Delavske telovadne enote so delujoč sestavni del stranke, zato uvajajo mladino v program in strankina načela, vzbujajo v mladih dušah razumevanje za borbe delavskega razreda, za čitanje listov in knjig, izdanih od stranke. Iz mladine zbrane v enotah vstaja nova generacija prepričanih pristavev socialistične misli in socialističnih načel.

Telesna vzgoja.

Pod telesno vzgojo razumevamo v Del. tel. enotah silo — t. j. privesti s prostimi in redovnimi vajami in telovadbo na orodju telo do najvišje popolnosti. To skušamo doseči v naših enotah z redno telovadbo, ki jo gojimo v telovadnicah ali pa v naravi. V dosego telesne vzgoje se pa poslužujemo treh smeri. — Prirodna smer, ki vporablja sredstva in metode izvirajoče iz naravnega položaja človekovega (n. pr. telesne vaje starih Grkov: tek, skok, hoja, plavanje, skavting itd.), dalje umetna smer, ki ustvarja iz umetnih sredstev nove metode in izbira le vaje, ki temelje na znanstvenem raziskovanju (vaje na orodju) in tretjič imamo še umetniško smer, ki odgovarja najbolj zahtevam čuta, posebno estetike (ritmična telovadba). Naš telovadni t. j. Tyršev sestav črpa za zdravje primerne sredstva iz vseh treh smeri telesne vzgoje izvzemši akrobatičnih vaj. K telesni vzgoji prištevamo tudi higijeno.

Čitajte in razširjajte najboljši strokovni list „Delavec“.

miralo, da bo vsak posameznik čutil potrebo enotnega nastopa in združenja mnogih sil v eno veliko silo.

Zenski oddelki U. D. R.

Ne samo mož, tudi žena je bila pahnjena med brezpravno rajo. Tudi njej so ukradli prostor na solncu. Zato se bo morala tudi ona priključiti tistim, ki se bore za boljši svet.

Zenski oddelki U. D. R. bodo poverjeni z nalogami, ki so v skladu z žensko naravo. Pred vsem bodo seveda vzgajali telesne in duševne kreposti svojih članic. Tudi ženski oddelki bodo formirali svoje izletne, planinske, kolesarske in druge odseke. Podvzemala se bodo tudi taborenja v prosti naravi, seveda v primerni obliki in pod strogim nadzorstvom starejših vaditeljic in staršev.

Kakor pri članih, tako se bo tudi pri članicah vzgajala zavest skupnosti in družabnosti. In disciplina tudi v ženskih oddelkih ne bo nič manj stroga, kakor pri moških.

Poleg vseh teh nalog se bodo pa ženski oddelki specializirali za propagandistično in sanitetno službo.

Uprav ženske bodo morale biti one, ki bodo dale društvu hrbenico za bor-

bo proti alkoholu. Ravno one, ki od tega zla največ trpe, bodo najlažje pomagale poplemeniti naše vrste.

V ta namen bo društvo priredilo za ženske specialne tečaje, v katerih bodo morale zlasti vaditeljice črpati znanje za vršitev teh težkih dolžnosti.

Naraščaj U. D. R.

Mladenci in mladenke pod 16. letom bodo uvrščeni med naraščaj U. D. R. Naraščaj bo prirejal vse iste vaje kakor članstvo. Vsaki petorici naraščajnikov bo prirejen starejši član, ki bo imel skrb, da si bodo mlade vrste utrjevale zdravje in se učile vseh tistih praktičnih znanosti, ki jih jim žalibog današnja šola ne nudi.

Polagala se bo navečja skrb, da bo spoznala mladina vse naravne krasote, da ji ne bodo ostali prikriti čudeži narave pri rastlinstvu, rudninstvu itd. Mladina se bo vadila tudi ročnih del: kuhanja v prosti naravi, pranja in drugih za življenje koristnih poslov.

Vzgojno delo U. D. R.

Že v programatičnem delu tega spisa je bilo povedano, da je nizka izobrazba delavstva vzrok njegove suženosti. In naše društvo, ki je bilo usta-

novljeno zato, da vzgoji močne značaje, krepko voljo in železno vztrajnost, bo gotovo v prvi vrsti skrbelo zato, da razsvetli duše svojega članstva.

Že sestava društva je prikrojena tako, da se bo širila izobrazba sistematično in na celi črti med članstvo. Vse članstvo bo razdeljeno v petorice, katerim bodo načeljevali vaditelji. Vsak član, ki bo hotel postati vaditelj, bo moral obiskovati vaditeljski tečaj, v katerem se bo predavalo v vseh potrebnih znanostih. Pri zaključku tega tečaja bo izpit in le tisti, ki bo obvladal vse te predmete, bo imenovan vaditeljem.

Na ta način bo prišlo veliko število članov vsaj do povprečne izobrazbe. In ti bodo imeli dolžnost pri vajah, taborenjih in izletih vzgajati ostalo članstvo.

Poleg tega bi pa društvo prirejal predavanja in specialne tečaje za vse članstvo, tako da bo izobraževalno delo res temelj organizacije.

Društvo se bo stalno zavedalo, da je ustanovljeno tudi kot akademija, ki ima nalogo izobraziti oficirjev za delavsko armado, ki se grupira v socialističnih političnih, strokovnih in gospodarskih organizacijah. Zavedalo se bo, da ta armada doslej zato ni zmagovala,

ker ni imela dovoljno število pametnih, energičnih in poštenih vodnikov.

Smernice te vzgoje bodo pa: jasna glava, krepka roka, močno srce, železna volja in plemenit značaj.

Disciplina.

Naj bo voz še tako lahek, vendar ga ne speljeta dva konja, če vleče prvi naprej, dočim vleče drugi nazaj. Zato je potrebno, da potegneta oba na enakrat in oba naprej.

Tudi vlak bi rabil več dni iz Ljubljane v Beograd, če bi čakal na vsakega zamudnika. Sicer bi marsikateri zaspalec lepo pohvalil vlakovodjo, ki bi radi njega zadrževal vlak na kolodvoru, ali potniki, ki bi vsled večnega čakanja osiveli v vagonih, bi si drugič temeljito premislili, peljati se s takim vlakom. In povrh bi pa ne šlo brez nesreč, če bi vlaki ne vozili po točnem voznem redu, kjer je na minute zračunjeno, kedaj odhajajo in prihajajo in kje se srečavajo z onimi vlaki, ki vozijo v nasprotni smeri. Disciplina, red in točnost je torej predpogoj rednemu obratovanju železnice.

Koliko takih primerov bi se dalo navesti, kjer je ravno disciplinastični element, ki omogočuje napredek.

Razgled po svetu.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 18. septembra 1923.

Potresna in požarna katastrofa, ki je uničila Japonsko ter jo degradirala na stopnjo srednje sile, je obenem povzročila prekinjenje razgovorov ruskih in japonskih državnikov, ki so imeli namen ustvariti med obema državama prijateljske odnose. Japonska se je kazala zelo pomirljivo in je dala ruski sovjetski vladi na prosto, naj si izvoli rok, kdaj začne s pogajanjem. Kakor omenjeno je nepričakovani sunek prirodnih sil preprečil te načrte. Leta in leta bo trebala Japonska, da vzpostavi svojo državo, leta in leta bo Amerika obvarovana navala japonskih delavcev; Koreja, Sahalin in otočje Tihega oceana padejo v interesne sfere drugih držav, Kitajska se bo morda lažje konsolidirala, Rusija pa bo korenito izpremenila svojo politiko proti iztoku. Žal, da je moralo to izpremembo političnega položaja utrpjeti toliko človeških žrtev in da je šlo v nič toliko gmotnih dobrin in vrednot!

Potresna katastrofa se je pred nekaj dnevi ponovila in se razširila na velik del Azije, predvsem na Indijo. Tudi v naših krajih beležijo potresne opazovalnice lahne potresne sunke.

Sedaj, ko se je Amerika razbremenila političnih in gospodarskih skrbi, ki so jo ogrožale preko Tihega oceana, je posvetila svojo pažnjo zopet »stari zemlji« preko Atlantskega oceana. Že večkrat smo omenjali na tem mestu, kako je Amerika igrala vlogo tihega opazovalca in je posegla v razplet dogodkov v Evropi le, kadar se je šlo za njene interese, predvsem pa, ko je bilo treba očuvati posojila, ki jih je Amerika pred, med- in po vojni dala Evropi. V ta namen se je v Zedinjenih državah ustanovila posebna komisija za konsolidacijo inozemskih dolgov. Ta komisija je pred kratkim v službenem tonu opozorila francosko vlado, naj misli na to, kako bo vrnila Ameriki svoje dolge. Medtem pa posoja Francija Jugoslaviji tristo milijonov frankov. Potem pa naj sam vrage razume to politiko!

Politični položaj v Evropi je nastopni. Komedija italijansko-grškega spora se je končala na ta način, da sta odnehali kar obe stranki. Grška je stisnila rep med noge, Italija pa je morala odjenjati na pritisk antante, predvsem Anglije, ki se ji že neumno zdi, da bi na antantni račun politični pustolovci izvrševali svoje pustolovščine. Italija baje še zaseda grške otoke, nima pa od njih nobene koristi, temveč le stroške, ki jih plačuje italijansko ljudstvo presneto drago.

Vso stvar je Italija hotela izkoristiti proti Jugoslaviji, pa je na pritisk Anglije in Francije pogorela. Celu Albanija, ki je bila še pred svetovno vojno na razpolago Italiji, ji je sedaj odpovedala.

Jugoslavija je te dni registrirala rapalsko pogodbo. Kaj se to pravi, ne ve živ krst. Morda je to fina diplomatska poteza Jugoslavije, morda pa udarec po nas. Običaj diplomacije je pač, da svoje čine izraža v besedah, ki se morajo poljubno razlagati.

Na Španskem je bila zopet revolucija. Španci so znani kot zelo nesocialistično ljudstvo; vzrok temu tiči v zgodovini in temperamentu tega ljudstva. Španski kralji so veljali od nekdaj za smešne kreature, kar je tudi sedanji kralj. Prekrat, ki ga je pred par dnevi uprizoril neki general, je popolnoma uspel. Gospoda kralja so zaprli, ko pa so videli, da ni nevaren, so ga izpustili. Kralj jim je pa za uslugo javno izjavil, da se strinja s prevratnim gibanjem. Kakšen bo konec revolucije, se ne more reči, ker je temperament južnjakov pač tak, da se z njim ne da računati. Revolucijo v Španiji je poleg socialne nezadovoljnosti v prvi vrsti povzročila vojna neugoda v Maroku, kjer so bili Španci neusmiljeno tepeni. Pri tem so prizadeti tudi Francozi in Italijani, ki imajo svoje kolone v Severni Afriki, in čijih kolonialne armade so bile zadnji čas tudi opetovano protrepene.

Iz naše žalostne kraljevine imamo javiti lužno vest o povišanju pristojbin, ki jih je odredil finančni minister in radikalec dr. Stojadinović. Pristojbine ali takse so takšne in tolikšne, da noben človek ne bo mogel več študirati, da si bomo zapečatili usta in sploh vse odprtine telesa ter, da si sploh ne bomo drznili dihati.

Nepremožen otrok ne bo mogel več študirati, ker bo plačal skoro toliko taks, kolikor ima dvorni svetnik z družino plače. Mesar bo primerno taksam dražil, trgovec takisto, vsi pridobitni sloji takisto, državno uradništvo se reducirira in pehuje v bedo, pravtako zasebno, samomori so na dnevnem redu — o država, ali smo te res zaslužili — tako!

Delavsko gibanje.

Da se ne pozabi.

Od nekdaj so zastopale naše strokovne organizacije mnenje, da je delavsko gibanje v političnih, strokovnih, gospodarskih in kulturnih organizacijah ena enota, ki mora tvoriti medsebojno harmonijo.

Vendar smo pa bili vedno proti vsaki zlorabi in nismo dopustili, da bi se ena vrsta organizacij vmešavala v notranje razmere druge organizacije. Tako nismo nikoli dopustili, da bi politične stranke sklepale o tem, kaj naj delajo strokovne organizacije.

Kljub vsemu temu so vodili komunisti napram nam veliko hajko, češ, da mešamo v strokovne organizacije strankarsko politiko. In s tem so upravičevali razbijanje strokovnih organizacij ter ustanavljanje svojih nezavisnih. — Ime »nezavisne« so rekli, da pomeni to, da bodo njihove strokovne organizacije popolnoma nezavisne od katerikoli politične stranke.

Marsikateri delavec se je vpisal v te nezavisne organizacije v mnenju, da se s tem izogne politiki, katero je sovražil.

Kako kruto so ga ti ljudje prevarali, bo videl lahko, če prečita zadnji uvodnik v Strokovni Borbi št. 34, kjer pišejo gg. neodvisni takole:

»Delavske mase, organizirane v neodvisnih strokovnih organizacijah so si ustvarile svojo »Neodvisno delavsko stranko Jugoslavije«, ki zastopa interese razredno zavednega proletariata.

Ta članek se končuje s temle pozivom:

Razredno zavedni proletariati pa pizivljamo, naj jača svojo Neodvisno delavsko stranko Jugoslavije.

Komentarja ni potreba. Treba je le reči: na laži so komunisti ustanovili svoje strokovne organizacije in na laž grade svojo politično stranko. In ko bo teh laži nagromadenih dovolj velik kup, se bodo podrle na glave svojih mojstrov.

— Izpor avstralskih rudarjev. Vsi rudarji Walesa so izprti, ker nočejo sprejeti znižane mezde in se odreči drugim pravicam kot organizirani delavci. »One Big Union«, ki je v Avstraliji zelo močna, je apelirala na vse organizacije, naj pomagajo rudarjem, da ne bodo stradali, če bo izpor trajal dolgo časa. Baroni premoga bi radi bankrotirali rudarsko organizacijo.

Kakih lumparij se poslužujejo baroni premoga, dokazuje sledeči dogodek: Uradno glasilo lastnikov premogovnikov »The People's Weekly« je razpisalo nagrado v obliki dragih sukenj, podšitih s kožuvinno, tistim ženam rudarjev, ki pošljejo najboljšo pismo o »mizeriji rudarjeve družine radi stavke«. Časopis je nato prinesel celo povodenj pisem, ki so napadali rudarje, ker se nočejo podati baronom premoga. Vsako pismo je imelo podpis: »Rudarjeva žena«. Organizacija rudarjev je pa hitro odkrila, da je vsa ta pisma pisal — možki, ki se je prodal baronom premoga in pisal pisma za visoko plačo. Mož je bil prisiljen priznati svoje lopovstvo in glasilo rudarjev »Common Cause« je objavilo fotografičen posnetek njegove pismene in zaprisežene izpovedi.

— Mednarodna zveza strokovnih organizacij (Asterdamska internacionala) je izjavila, da bo tudi v bodoče podpi-

rala program mednarodnega socializma. V svoji izjavi pravi, da se bo borila zoper militarizem, kapitalizem in reakcijo v vseh formah, in za osvoboditev proletariata iz mezde sužnosti. Delovala bo za mir in je pripravljena sodelovati za te z vsemi delavskimi organizacijami, ki soglašajo s socialističnim programom.

— Delavsko gibanje v Italiji gazi v vedno večjo krizo. Izključevanja se vrše na vse strani. Konservativni poslanci so bili izključeni iz socialistične stranke, ravno tako Serratij radi svojih komunističnih aktivnosti. Komunistična stranka je postala mala skupina, pa tudi strokovne organizacije italijanskega delavstva so zelo oslabiljene radi frakcijskih bojev. Nekaj let izkušenj in fašistični teror bo izučilo italijansko in drugo delavstvo po svetu, da je rešitev in napredek proletariata v zedinjenju in ne v razkolih, v znanju in ne v frazah.

Razno.

Delovanje Orjune je dalo nezavisnim in klerikalcem povod za ustanavljanje skupne obrambne organizacije pod imenom »Slonac«. (Slovenska nacionalna omladina.) Mi smo že davno povedali, da so komunisti le rep klerikalne stranke in ta dogodek je nov dokaz, da je naša trditev resnična. To bo lep prizor, ko bosta veliki proleter Jaka Zorga in veleindustrijalec in vleklerikalec Pollak skupno branila interese »proletariata«.

Za frakelj šnopsa...

Posredovanje dela.

Pri vseh »Državnih Borzah Dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 9. septembra do 15. septembra 1923 dela 287 moških in 121 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 155 moških in 112 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 118.

Delo iščejo:

Pri Državni Borzi dela v Ljubljani: vrtnarji, kovači, kleparji, železostugarji, zlatarji, stavbeni in strojni ključavničarji, mehaniki, elektromonterji, mizarji, kolarji, žagarji, sedlarji, krojači, čevljarji, knjigovezi, peki, prekajevalci, plačilni natakari, kuharji, zidarji, tesarji, vodovodni inštalateri, strojniki, kurjači, trgov. sotrudniki, ekonom, ekonomski pomočnik, delovodja špirituoznih izdelkov, predelavec za izdelavo drož, gradbeni risar, risar narod. ornamentike, poslovođa lesne stroke, knjigovodje, korespondenti, kontorist-praktikant, trgov. potnik, skladiščnik, nadzorniki delavcev, solcitor, pisar. moči, sluge, hišniki, vratarji, čuvaji, kontoristinje, trgov. sotrudnice, restavracijska blagajničarka, natakarice, šivilje, dninarice, perice, vajenci, vajenke itd.

Pri Državni Borzi Dela v Mariboru: hlapi, dekle, gospodinje, viničarji, ma-

jarji, šafarji, ekonom, oskrbniki, drvarji, rudarji, vrtnarji, kamnoseki, kovači za orodje in podkovski, železostugarji, stavbeni in strojni ključavničarji, ključavničar za tehtnice, monterji, mizarji, kolarji, sodarji, usnar, sedlarji, krojači, šivilje, perice, čevljarji, urarji, knjigovez, mlinar, peki, slaščičarji, mesarji, natakarji, natakarice, hotel. sobarice, knjigovodje, trgov. uradniki, trgov. pomočniki, kontoristinje, strojniki, kurjači, sluge, pis. moči, hišnik, kočijaži, tovar. pomož. delavci in delavke, vzgojiteljice, vajenci, vajenke itd.

Pri Državni Borzi Dela v Ptujju: ekonom, gozdar, lovec, viničarji, hlape, rudar, rudar. nadpaznik, lončar, kovači, ključavničarji, mizarji, krojači, čevljarji, klobučar, knjigovez, mlinar, pek, slaščičar, mesar, laborant, zidar, tesar, strojniki, kurjači, šofer, tov. delavci, vratar, sluga, trgov. sotrudnik, skladiščnik, dninarji, voznik, pisar. moči, bolničar, frizerka, natakarica, sobarica, služkinje, blagajničarke, pisar. moči, vajenci, vajenke itd.

V delo se sprejmejo:

Pri Državni Borzi Dela v Ljubljani: kovač, livarji, pohištni mizarji, stavbeni mizarji, žagarji, krojači, čevljarji, čevljarski delovodja, klobučar, ščetar, mlinar, pek, prekajevalci, sodavičar, natakari, potnik za kravate, vajenci.

Pri Državni Borzi Dela v Mariboru: hlapi, dekle, pastirji, viničarji, majarji, drvarji, drvarske družine, drvarski predelavec, rudarji, vrtnar, lončar, steklar, obratovodja, kovači za nože, sekire, cepine, lopate in motike, kotlar, gaterist, podkovski kovač, kovač za orodje, železostugarji, brusarji, sodarji, čevljarji, tapetnik za odeje, mlinar, mesar, slikar, strehokrovci, trgov. pomočnik, sluga, mizarji, šivilje za perilo, vzgojiteljice, aruške, knjigovodja, pisar. moči, ženske za presvet. jajc, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Pri Državni Borzi Dela v Ptujju: pristavi za posestvo, viničarji, rudarji, lončar, kovač, kolarji, sodarji, pletarji, sedlarji, jermenarji, čevljarji, peki, zidarji, tesarji, hiš. hlapec, kmečke dekle, kuharice, sobarice, služkinje, vajenci raznih obrti itd.

Iskre.

Ko je ruski rubelj padel v brezdno, so bili krivi boljševiki. Ko je marka telebnila za rubljem, je bila kriva francoska vlada, ki ni boljševiška. Ko se podajo za rubljem in marko še frank, šterlingski funt in dolar, bo pa kriv Bog, ki tudi ni boljševik — izvzemši na Ruskem.

Čevlji domačih tovarov Peter Kozina & Ko z znakom »Peko« so najbolj in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo: Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Iščemo

30-40 dobrih zidarjev

za večjo stavbo. — Zglasiti se je pri

Centralnemu tajništvu Unije stavbinskih delavcev
v Celju, Vodnikova ulica št. 3

Zadružna banka

v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice: obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.

Delniški kapital K 10.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska številka 367.